

**Wyrok z dnia 4 sierpnia 1994 r.
I PRN 50/94**

Zakład pracy nie może bez zgody pracownika odwołanego ze stanowiska w sposób równoznaczny z wypowiedzeniem umowy o pracę (art. 70 § 1 k.p.) przenieść go na okres wypowiedzenia do innej pracy, nawet odpowiadającej jego kwalifikacjom (art. 71 k.p.). Niestawienie się do pracy w takiej sytuacji nie stanowi jej porzucenia w rozumieniu art. 65 § 1 k.p.

Przewodniczący SSN: Antoni Filcek, Sędziowie SN: Maria Mańkowska (sprawozdawca), Walery Masewicz,

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 4 sierpnia 1994 r. sprawy z powództwa Jerzego K. przeciwko Powszechnej Spółdzielni Spożywców "Społem" w N.T. o ustalenie, zapłatę i sprostowanie opinii, na skutek rewizji nadzwyczajnej Rzecznika Praw Obywatelskich [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 9 lipca 1993 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Grodzisku Wielkopolskim z dnia 29 grudnia 1992 r. [...] w części oddalającej powództwo o odszkodowanie z tytułu sprzecznego z prawem stwierdzenia wygaśnięcia stosunku pracy i przekazał sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu-Sądowi Pracy w Grodzisku Wielkopolskim.

U z a s a d n i e

Powód Jerzy K. w pozwie przeciwko Powszechnej Spółdzielni Spożywców "Społem" w N.T. wnosił o zasądzenie wynagrodzenia za okres wypowiedzenia od 1 czerwca 1992 r. do 30 listopada 1992 r. oraz odprawy pieniężnej w wysokości 6-miesięcznego wynagrodzenia. Zaprzeczył aby porzucił pracę bowiem wraz z odwołaniem ze stanowiska został zawieszony w wykonywaniu czynności.

Strona pozwana nie uznała powództwa i podała, że powód został odwołany ze stanowiska prezesa Spółdzielni z dniem 30 lipca 1992 r. ale na stanowisku tym został zatrudniony na podstawie umowy o pracę w dniu 5 marca 1992 r. Powód przedstawił zwolnienia lekarskie na czas od 30 lipca 1992 r. do 31 sierpnia 1992 r., po czym do pracy nie stawiał się. Strona pozwana uznała zatem, że z dniem 1 września 1992 r. powód porzucił pracę.

Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim wyrokiem z dnia 29 grudnia 1992 r. sprostował opinię z dnia 9 października 1992 r. wydaną powodowi, umorzył postępowanie w zakresie żądania opinii i oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Zdaniem Sądu Rejonowego powód nie został zwolniony z wykonywania pracy, stąd jego niestawienie się do pracy bez zawiadomienia zakładu pracy o przyczynie nieobecności stanowi porzucenie pracy z art. 65 § 1 zd. 2 k.p. Powodowi, jako pracownikowi z powołania, nie przysługuje też odprawa pieniężna ponieważ tego rodzaju należności nie przewiduje prawo spółdzielcze ani statut spółdzielni, a także odprawa na podstawie

przepisów ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, gdyż stosunek pracy z powodem nie został rozwiązany z przyczyn wymienionych w art. 1 ust. 1 tej ustawy.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z dnia 9 lipca 1993 r. oddalił rewizję powoda wyrażając pogląd, że zawieszenie powoda w czynnościach prezesa "ze skutkiem natychmiastowym" nie oznaczało, że stanowi to przeszkodę do świadczenia pracy na innym stanowisku pracy wyznaczonym przez władze spółdzielni. Sąd Wojewódzki podzielił również stanowisko Sądu I instancji, że powód nie ma uprawnienia do 6-miesięcznej odprawy ponieważ nie był dyrektorem przedsiębiorstwa państwowego ani nie zachodziły przesłanki do zastosowania przepisów ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r.

Rzecznik Praw Obywatelskich zaskarżył powyższy wyrok w zakresie oddalenia powództwa o odszkodowanie z tytułu sprzecznego z prawem stwierdzenia wygaśnięcia stosunku pracy wskutek porzucenia pracy - w drodze rewizji nadzwyczajnej. Rewidujący wnosił o uchylenie zaskarżonej części wyroku i poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Grodzisku Wielkopolskim i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona.

Powód został odwołany niezwłocznie ze stanowiska prezesa pozwanej Spółdzielni, a odwołanie to było równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę (art. 70 § 2 zd. 1 k.p.). Słusznie podnosi rewizja nadzwyczajna, że w takiej sytuacji pracownik jest zwolniony w okresie wypowiedzenia z obowiązku świadczenia pracy i w okresie tym ma prawo do wynagrodzenia (art. 70 § 2 zd. 2 k.p.) w wysokości przysługującej przed odwołaniem. Zatrudnienie pracownika odwołanego niezwłocznie z zajmowanego stanowiska przy innej pracy w okresie wypowiedzenia może nastąpić tylko na wniosek lub za zgodą pracownika (art. 71 k.p.). Zakład pracy nie może jednostronnie przenieść takiego pracownika na okres wypowiedzenia do innej pracy, nawet odpowiadającej jego kwalifikacjom. Skoro między stronami nie doszło do uzgodnienia co do wykonywania innej pracy w okresie wypowiedzenia, to powód, jako pracownik odwołany ze stanowiska na podstawie art. 70 § 2 zd. 1 k.p. nie miał obowiązku świadczenia innej pracy. W takiej sytuacji nieobecność powoda w pracy nie stanowi porzucenia pracy (art. 65 § 1 k.p.).

Odmierna ocena prawna Sądów obu instancji i przyjęcie, że powód był obowiązany stawić się do pracy i świadczyć inną pracę odpowiadającą jego kwalifikacjom - pozostaje w rażącej sprzeczności z treścią art. 70 § 2 zd. 2 i art. 71 k.p.

W zaskarżonym wyroku oraz poprzedzającym go wyroku Sądu Rejonowego prawidłowo jedynie uznano, że powód był zatrudniony na podstawie powołania, a nie umowy o pracę, jak twierdziła strona pozwana. Trafnie podkreślono w rewizji nadzwyczajnej, że wynika to z art. 52 § 1 zd. 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. Nr 30, poz. 210 ze zm.) oraz art. 68 § 1 k.p., które stanowią, że z członkami zarządu spółdzielni stosunek pracy nawiązuje się w zależności od powierzonego stanowiska pracy. Nawiązanie stosunku pracy z prezesem Spółdzielni - jako kierownikiem zakładu pracy - następuje na podstawie powołania przez właściwy

organ.

Są to przepisy bezwzględnie obowiązujące, zatem podstawą nawiązania stosunku pracy z kierownikiem zakładu pracy nie może być umowa o pracę.

W podobnej sytuacji, jaka wystąpiła w rozpoznawanej sprawie - Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 listopada 1987 r., III PZP 45/87 (OSNCP 1989 z. 7-8 poz. 113) uznał, że jeżeli z pracownikiem podlegającym zatrudnieniu na podstawie powołania zawarto umowę o pracę, to gdy umowę zawarł organ właściwy do powołania, a jej treść odpowiada warunkom powołania, w istocie dochodzi do powołania ze skutkami wynikającymi z tej czynności.

Sądy obu instancji dokonały więc prawidłowego ustalenia, że do rozwiązania stosunku pracy łączącego strony miały zastosowanie przepisy kodeksu pracy o odwołaniu pracownika ze stanowiska (art. 70-72 k.p.). Z ustalenia tego nie wyciągnięto jednak prawidłowego wniosku i rażąco został naruszony art. 71 k.p.

Wyrok Sądu Wojewódzkiego narusza także interes Rzeczypospolitej Polskiej, gdyż doszło do pominięcia obowiązującego przepisu prawa, co podważa zaufanie do wymiaru sprawiedliwości i bezzasadnie naraziło pracownika na szereg ujemnych skutków, jakie przepisy prawa wiążą z porzuceniem pracy. Tym samym godzi to w konstytucyjną zasadę państwa prawa. Wobec niemożności ustalenia na podstawie akt sprawy wysokości należnego powodowi odszkodowania z tytułu niesłusnie zastosowanego art. 65 § 1 k.p., zachodzi konieczność uzupełnienia w tym zakresie postępowania dowodowego.

Z tych też względów i na podstawie art. 422 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

=====